

Reportages, interviews, foto's en weblinks van opmerkelijke zaken op de 19 kilometer lange Noord -Zuid as door de gemeente Enschede.

Inhoudsopgave.

1. Inleiding.
2. Start Rutbeekweg
3. Het Slagersmaat.
4. De Forelderij
5. De Rutbeek.
6. De Helmerhoek.
7. Dierenopvangcentrum Enschede.
8. Usseleres.
9. Intratuin.
10. Stadsveld.
11. Spoorlijn Enschede – Hengelo.
 - Bouwhuis tunnel
 - F35 Fietssnelweg.
12. Bedrijfsverzamelgebouw Oosterveld.
13. Schenkerij Watter.
14. Revalidatiecentrum Het Roessingh.
15. Park de Kotten.
16. Ariensstaete Lijsterstraat.
17. Wijk Deppenbroek.
18. Kinderboerderij Het Vaneker.
19. Theehuis Sprakel in 't Bos.
20. Zuidkamp vliegbasis Twente.
21. De N733 Oldenzaalsestraat.
22. De Kleigaten van Smulders.
23. De Broamberg / Prins Bernardpark.
24. De Lonnekerberg.
25. Landgoed Sybrook.
26. Bron vermelding.

1. Inleiding.

Deze digitale presentatie wordt u aangeboden door Real Estate Advies, adviseurs op het gebied van bouw & facility management en gespecialiseerd in Verenigingen van Eigenaars en Cultureel erfgoed in Enschede. Wij hebben in 2014 Enschede gescreend op een 19 kilometer lange Noord Zuid lijn. De Noord, Zuid verbinding op de kaart van Enschede loopt vanuit de Rutbeekweg in Enschede Zuid naar de Noordelijke Wiggersbosweg en wij hebben gepoogd om langs deze lijn opmerkelijke zaken van de gemeente Enschede vast te leggen. Het resultaat van deze presentatie geeft een beeld van de veelzijdigheid van de Enschede op het gebied van ruimtelijke ordening, stedelijke ontwikkelingen, klein en grootschalig ondernemerschap, verkeer en vervoer en natuur en recreatie. Het onderwerp wonen zal in verschillende onderwerpen aan de orde komen. De nieuwbouw programma's voor wonen zullen de komende decennia binnen de gemeente Enschede zeer beperkt zijn. Het accent zal vooral liggen op renovatie van bestaande wijken en herinrichting van woongebieden binnen en net buiten de singels. De stedelijke koers van de gemeente Enschede stelt voor om nieuwbouw van woningen binnen en vlak buiten de singels te laten plaatsvinden en zoals u kunt zien zijn wij daar getuige van.

Alle beschreven onderwerpen liggen op of aan de noord-zuid as, als langste meetpunt binnen de gemeente grens. Natuurlijk valt er over sommige onderwerpen veel meer te vertellen maar wij hebben ons moeten beperken tot hoofdzaken ofschoon de bijzaken soms heel interessant zijn. Onze route loopt van Enschede Zuid naar Enschede Noord. Alle foto's in deze presentatie zijn rechtenvrij en kunnen voor uitsluitend privé doeleinden worden gebruikt. Deze presentatie is gratis en wij nodigen u graag uit deze aan relaties, kennissen of familieleden door te sturen.

Langs deze weg willen wij co auteurs, bedrijven, organisaties en instellingen dankzeggen voor de tot standkoming van deze presentatie.

John Nijhuis

Real Estate Advies

Adviseurs voor bouw & facility management.

Postbus 689

7500AR Enschede

www.realestateadvies.nl infor@realestateadvies.nl

2. Start Rutbeekweg.

We starten de route aan het meest zuidelijk gelegen deel van de gemeentegrens van Enschede op de hoek van de Rutbeekweg en het Bommelaspad die uiteindelijk verloopt in de Oude Haaksbergerdijk. Dit gebied kenmerkt zich door een afwisselend coulisselandschap van bebossing en agrarische landbouw en veeteelt activiteiten. Aan de Noordzijde van dit gebied is landhuis Zonnebeek gelegen, met precies tegenover de oprijlaan een fraai wandelgebied.

Op 23 juni 2008 heeft de gemeenteraad van Enschede de nota "Buitenkans, gids voor het buitengebied" vastgesteld. In 2010 is de gids geëvalueerd en bijgesteld. Deze gids beschrijft o.a. de waarden van het Enschedese buitengebied en laat deze op een begrijpelijke wijze zien. Enerzijds kan de gemeente ruimtelijke ingrepen toetsen aan de gewenste ruimtelijke kwaliteit, anderzijds kunnen bewoners en belanghebbenden inspiratie en kennis opdoen voor eventuele plannen in dit gebied. Ook maakt de gids ontwikkelingen mogelijk die kunnen bijdragen aan het handhaven en versterken van de kwaliteiten van het buitengebied. De ambities van deze gids luiden: Het bewaren van de huidige waarden en identiteiten en deze richtinggevend te laten zijn bij ontwikkelingen en initiatieven. Dit betekent dat het Enschedese buitengebied: kwalitatief hoogwaardig moet zijn in de zin van landschappelijke identiteit en diversiteit, beleefbaar cultureel erfgoed en grote ecologische waarden; vitaal en leefbaar moet zijn met voldoende perspectieven voor economische activiteiten; beleefbaar en toegankelijk moet zijn voor de Enschedese stedeling en andere bezoekers; een gebied moet zijn waar men rust, ruimte, stilte en duisternis kan ervaren. [Beleidsstukken buitengebied Enschede](#)

Het meest zuidelijk gelegen deel van de gemeentegrens van Enschede.

Landhuis Zonnebeek.

Landhuis Zonnebeek.

Buurser meertje.

Leppenpaal ook Leppinkpaal genoemd. Grenspaal tussen de Marke Buurse en Usselo. Vanaf 1825 tevens de grensscheiding tussen de gemeenten Haaksbergen en Lonneker. [Oude Haaksbergerdijk]

Fraaie gerestaureerde boerderijen uit de vorige eeuw wisselen het landschap af met moderne landbouw en veeteelt waar alternatieve en zeer eigentijdse energievoorzieningen zoals zonnepanelen in het boerenbedrijf al ruimschoots wordt toegepast .

3. Het Slagersmaat.

De enige in Enschede gevestigde naturisten vereniging Ostana is gelegen op het terrein Het Slagersmaat aan de Oude Buurserdijk. De vereniging beschikt over een fraaie camping met vijver en alle noodzakelijke voorzieningen voor kinderen en volwassenen.

Voor meer informatie www.ostana.nl

4. De Forelderij.

Aan de Usselerrietweg zijn bij de Forelderij bijzondere recreatiemogelijkheden te vinden. Het is de thuisbasis van de hengelsportvereniging V.I.O.S. Op het terrein bevinden zich visvijvers een luxe terras en een winkel met eigengemaakte streekproducten. Uiteraard is er ook gerookte en opgerookte forel te koop. Op een zomerse dag is het er goed toeven voor zowel de hengelsporter en de recreant die kan genieten van de natuur en de schitterende tuinen met bloemen, groente en fruit.

Wilt u recreëren in de prachtige Twentse omgeving, dan bent u bij de Forelderij op de juiste plek. U kunt er smullen van heerlijke eigengemaakte producten die ook te koop zijn in onze karakteristieke winkel. U kunt er hengelen in de forelvijvers of heerlijk zorgeloos 'niets doen' onder het genot van een kop koffie met wat lekkers erbij. Kortom de Forelderij is puur genieten. Op de Forelderij wordt recreatie en toerisme gecombineerd met de inzet van zeer gemotiveerde mensen uit een bijzondere doelgroep, die met professionele begeleiding werkervaring opdoen en weer hun weg vinden in de maatschappij. V.I.O.S. is de hengelsportvereniging voor Enschede en omstreken en tevens een van de grootste hengelsportverenigingen in Nederland.

<http://www.forelderij.nl>

<http://www.vios1924.nl/>

5. De Rutbeek.

Regio Twente is het samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten met een verzorgingsgebied van 620.000 inwoners. Vóór en mét hen vervult ze werkzaamheden op een heel breed gebied: Verkeer en vervoer, volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, economische zaken, veiligheid, volksgezondheid, recreatie en toerisme. Het Rutbeek is een onvergetelijk recreatiepark nabij de grootste stad van Twente, vol spetterende waterpret, sportieve uitspattingen een indrukwekkende natuur en de meest fantastische evenementen. Voormalige weilanden en oude ontginningsgebieden zijn in de jaren zeventig omgetoverd tot een schitterend recreatieterrein. Het gebied is ontstaan door middel van een zandafgraving. In 1975 werd gestart met de aanleg, in 1978 werd het voltooid. Het Rutbeek valt onder het beheer van de [Regio Twente](#), een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Bos en natuurgebieden worden afgewisseld met een 34 ha. grote waterpartij met 5 stranden en ligweiden met speeltoestellen. Evenementen terreinen, 4 ruime parkeerterreinen en voldoende verharde fiets- en wandelpaden. Het Rutbeek is bij uitstek geschikt voor evenementen. Gaat u maar na: een gevarieerd terrein met ruimte voor maximaal wel 50.000 bezoekers, uitstekende faciliteiten ook op organisatorisch gebied, goede bereikbaarheid en volop parkeergelegenheid. Mede door de indeling met onder andere een grote zwembijver en twee evenementenweiden is het park een ideale locatie voor een breed scala van evenementen. Uiteenlopend van grootschalige popconcerten tot sportevenementen, van bedrijfsfeesten vol verrassende items tot intieme festivals. Het Rutbeek heeft zó veel in huis, dat u op bijna elke vraag een Ja! mag verwachten. Bron: Regio Twente.

6. De Helmerhoek.

[Vrijdagochtendrit Helmerhoek HTFC](#) [Video Joop Temmink]

Helmerhoek met een directe uitloop naar het buitengebied

De Helmerhoek, een wijk met ongeveer 8000 inwoners, is gebouwd in de jaren '80 en '90. De Helmerhoek is een typische woonerfwijk, met drie hoofdwegen die vanaf de Broekheurnering de wijk in steken en die zich vervolgens splitsen in twee vertakkingen die diep de wijk inlopen. De straten zijn ingericht als dertig kilometerzones. Er is veel aandacht besteed aan langzaam verkeer, met aparte fietsroutes door de wijk heen. De bebouwing bestaat voornamelijk uiteengezinswoningen in rijen en twee-onder-een-kap woningen. In het midden van de wijk ligt het winkelcentrum en het buurthuis "de Helmer". In de wijk, aan de overkant van de Broekheurnering, ligt de Helmerzijde, de hoofdlocatie van Mediant.

De wijk beschikt over een grote hoeveelheid openbaar groen en mooie ontsluitingsmogelijkheden naar het buitengebied. De wijk is van de Broekheurnering gescheiden door een geluidswal met een zeer groen karakter.

In de Helmerhoek is geen sprake van grote sociale of fysieke problematiek. Extra aandacht is nodig voor de jongeren en het respect hebben voor elkaar in de wijk. [Bron: Jaarplan Enschede zuid 2013]

Verhalen uit Enschede zuid. [Mevrouw Radstake](#) [Hennie van de Poss'n](#) [Jo Scheele-Lorjé](#)

7. Dierenopvangcentrum Enschede.

De dierenopvang in Enschede kent een lange geschiedenis. Al vanaf 1916 zijn het de heren Lasonder, van Heek en Zwijnenberg die het initiatief nemen tot de oprichting van de stichting centraal Twentsch asiel voor dieren. De eerste locatie werd gerealiseerd aan de weth. Nijhuisstraat op 1 april 1929. Ondanks alle klachten van omwonenden en de slechte staat van het gebouw duurt het nog tot 1 juli 1965 voordat het nieuwe asiel aan de Heuwkampstraat geopend wordt. In de negentiger jaren besluit de gemeente Enschede de Westerval te realiseren en moet de dierenopvang noodgedwongen verhuizen. In september 2004 kan het dierenopvang centrum Enschede de nieuwe locatie aan de Boswinkelbeekweg definitief in gebruik nemen. De nieuwe locatie voldoet aan alle regels die gesteld worden in het honden en kattenbesluit 1999, de Arboretwetgeving voor medewerkers en aanvullende eisen die de dierenbescherming stelt aan de dierenopvangcentra waarvoor het dierenopvangcentrum Enschede tevens gecertificeerd is. De kerntaak van het dierenopvangcentrum is; het opvangen, verzorgen en herplaatsen van honden, katten en kleine huisdieren. Het verzorgingsgebied is de gemeente Enschede en Losser. Gemeenten hebben een wettelijk zorgplicht voor de opvang van zwerfdieren. Een beperkt deel van de exploitatiekosten kunnen worden verrekend met de gemeente Enschede en Losser, maar voor het overige is de dierenopvang Enschede volledig afhankelijk van sponsering, donateurs, giften en legaten.

Mijn eerste ervaring bij binnenkomst van de dierenopvang in Enschede is de gastvrije ontvangst door de medewerkers en min of meer ongewild ben ik getuige van de professionele wijze waarop de overdracht van een hondje plaatsvindt aan een nieuwe eigenaar. De zorg voor de dieren is afhankelijk van de 4 vaste medewerkers en de ongeveer 40 vrijwilligers die 7 dagen per week actief worden ingezet. In totaal zijn er 80 hondenkennels en opvang voor 20 katten in 4 kattenkamers met buitenverblijf. Eveneens is er opvang mogelijk voor konijnen en hamsters. Wij spreken met Veronica Bousché [vrijwilligster] en Aloysia Verkerk [vaste medewerkster] die al jarenlang ervaring hebben binnen de dierenopvang. Volgens Veronica Bousché is goede begeleiding van vrijwilligers een belangrijke taak. Werken met dieren vraagt om discipline met betrekking tot hygiëne, voeding en algemene verzorging van de dieren. Het dagelijks verzorgen van grote aantallen verschillende dieren vraagt om een strikte hygiëne en goede onderlinge communicatie tussen de beroepskrachten en vrijwilligers.

De dierenverblijven zien er uitermate schoon en verzorgd uit en dat maakt het werken in de dierenopvang volgens Veronica ook aangenaam en motiverend. Sinds vorig jaar beschikt de dierenopvang over een eigen dierenarts. Dat betekent dat onderzoeken en kleine medische ingrepen in de dierenopvang kunnen worden uitgevoerd.

Wist u overigens dat het gebouw van de dierenopvang is voorzien van zonnepanelen en dat er een winkel aanwezig is waar u dieren accessoires en honden en katten voeding kunt kopen? Het dierenopvangcentrum beschikt over een moderne kantine c.q. vergaderruimte waar medewerkers en vrijwilligers periodiek worden bijgeschoold in de verzorging van dieren.

De medewerkers van het dierenopvangcentrum stellen hoge eisen aan klantvriendelijke en deskundige voorlichting en begeleiding aan aspirant eigenaars. Het belang van de dieren staat hierbij altijd voorop.

De hondenkennels zijn ruim van opzet en honden kunnen zowel binnen als buiten verblijven.

Alle kattenkamers beschikken over een binnen en buitenverblijf.

De eigen dierenambulance

De winkel van het dierenopvangcentrum.

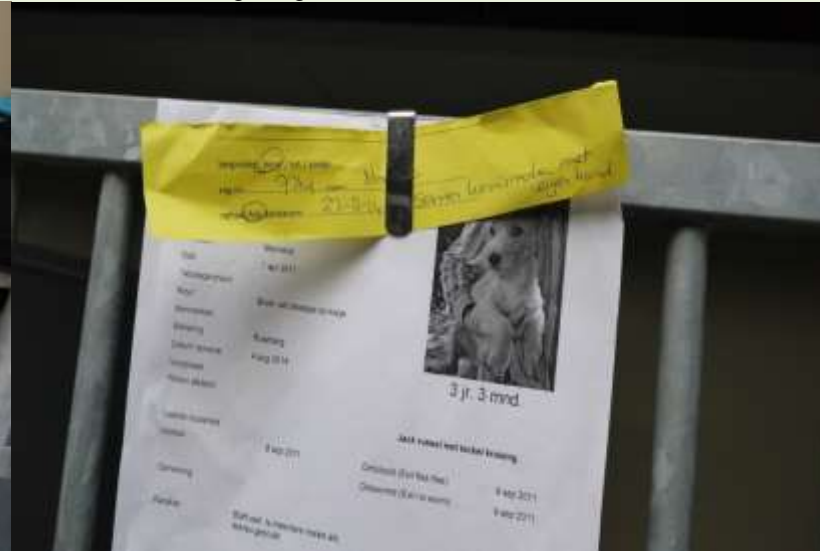
De buitenspeelplaats voor honden.

<http://www.docenscheda.dierenbescherming.nl/>

Tijdelijke pensioengasten

Nauwkeurige registratie en administratie van dieren

Overleden huisdieren kunnen 24 uur per dag worden gebracht.

Luxe kattenkamers

8. Usseler Es.

De Usseler es is een grote es en ligt nabij het dorp Usselo ten westen van de stad Enschede. De es is van grote historische en landschappelijk waarde. Archeologische vondsten wijzen op prehistorische bewoning van de streek. De Usseler es is gelegen op de kaartcoördinaten 254,2 en 469,8, heeft een oppervlakte van ongeveer 200 hectare en is omgeven door een krans van boerderijen in een kampenlandschap. De noord-zuid lengte van de es is ongeveer twee kilometer. De es heeft een sterke bolling die tot acht meter uitsteekt boven de omgeving. Het hoogste punt is 36,5 m boven NAP.

Boven op de es staat een vlierstruik, die deel uitmaakt van een perceel grond dat in bezit is van de Vereniging Oudheidkamer Twente en in erfpacht gegeven is aan Landschap Overijssel vanwege zijn culturele waarde.

Het Maurits Beumke

Hoogste put van de Usseler es 35.65 meter boven NAP

Op 8 oktober 1597, tijdens de tachtigjarige oorlog, stonden op deze plaats de verkenners van het leger van Prins Maurits om te bekijken hoe ze het bezette Enschede het beste konden innemen. Hun boodschap aan de Prins was dat de wegen hier slecht waren voor een groot leger. Daarom naderde Prins Maurits Enschede vanuit het oosten. De in Enschede aanwezige Spanjaarden gaven zich voor de aanval zonder slag of stoot over. In de dagen dat er rogge verbouwd werd, werd hier gebeden voor goede oogst. Na succesvolle ruilverkaveling in 1941 op de es is er bij de struik een paal van Bentheimer zandsteengeplaatst met een inscriptie. Langs de zuidrand van de es loopt de Broekheurnerbeek en langs de oostkant de Usselerstroom.

Herinneringsmunt met alle overwonnen steden.

Maurits veldtocht van 1597. De veldtocht begon met de Slag bij Turnhout, waarna Maurits: Alphen, Rijnberk, Meurs, Groenlo, Bredevoort, **Enschede**, Ootmarsum, Oldenzaal en Lingen wist te veroveren.

Na afloop lieten de Staten Generaal te Dordrecht hiervan diverse herinneringsmunten slaan. Het Graafschap Zutphen liet een eigen munt slaan voor Bredevoort en Groenlo. Vanaf 1597 was ook de traditie ontstaan om op de vijand veroverde vlaggen in de Ridderzaal aan het Haagse Binnenhof aan het volk te tonen. Alleen door Maurits' veldtocht konden dat eerste jaar al 48 vaandels worden geplaatst. Enkele van die vaandels zijn tegenwoordig nog te bezichtigen in het Legermuseum te Delft. Na deze veldtocht was de Republiek volledig aaneengesloten zonder Spaanse enclaves ten noorden van de grote rivieren. Gedurende de succesvolle Tien Jaren verwerd de Republiek een van de Europese grootmachten en terwijl de Spanjaarden nog steeds wilden dat de Republiek zich weer zou aansluiten bij de zuidelijke Nederlanden en zou verzoenen met de Spaanse koning, leek dat aan het eind van de zestiende eeuw ondenkbaar geworden.

Zandsteen met inscriptie

Usselerstroom

Van september tot februari 2005 is op de Usseleres archeologisch onderzoek verricht. In een gebied van 150 hectare zijn honderden proefsleuven gegraven. Op plekken waar de verwachtingen hoog zijn, zijn circa twaalf proefputten per hectare gegraven. In het begin van 2004 waren er al veldboringen naar mogelijke archeologische waarden. Die hebben sporen aangetoond uit de Oude Steentijd, Romeinse en IJzertijd en de Middeleeuwen.

De Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek en provinciaal archeologe Suzanne Wentink werkten mee aan een uitgebreider onderzoek van de Usseleres. Het ging om het gebied in de driehoek Westerval, Usselerrondweg en Rijksweg 35.

Usselo heeft internationaal bij archeologen reeds een bekende naam. In de jaren veertig van de vorige eeuw zijn bij opgravingen in het Usselerveen talrijke werktuigen van vuursteen aangetroffen uit circa 8000 jaar voor Christus.

De vroegere directeur van het Rijksmuseum Twente, dr. C. Hijzeler ontdekte bij Usselo een typische witte met brokjes houtskool doorspikkelde grondlaag die later in heel West-Europa tot in Polen toe werd teruggevonden. De 10-15 centimeter dikke laag staat sindsdien wetenschappelijk te boek als de laag van Usselo.

[De laag van Usselo](#). Video presentatie.

De laag van Usselo.

Dekzandrug bij Het Rutbeek: Laag van Usselo

Aan de noordoostzijde van Het Rutbeek ligt een hoge dekzandrug waar in de late jaren 40 van de 20ste eeuw bij opgravingen vuursteenconcentraties uit het laat paleolithicum (vindplaats dateert ongeveer uit 12.000-11.000 jaar geleden) zijn ontdekt. Heel bijzonder daarbij was de ontdekking van de Laag van Usselo, een oude vegetatielaag in het Jong Dekzand met houtskoolsporen. De laag is ontstaan in een warmere fase van de laatste ijstijd die als Allerød (11.500-11.050 voor Chr.) bekend staat. In deze warmere periode ontstond een vegetatie met veel dennenbomen die als gevolg van de sterk dalende temperaturen aan het einde van de Allerød afstierven. Door natuurlijke bosbranden die op grote schaal in Europa en wereldwijd plaatsvonden, is de vegetatiehorizont aangereikt met houtskool. Over de oorzaak van deze branden zijn meerdere theorieën, zoals een grote vulkaanuitbarsting in de Eifel en een meteorietinslag. Deze houtskoolrijke vegetatielaag werd voor het eerst ontdekt bij de opgravingen bij Usselo in 1949 en is een internationaal erkende gidslaag die het natuurlijke oppervlak in de Allerødfase van de laatste ijstijd markeert. De Laag van Usselo kan op veel locaties in Twente worden aangetroffen, zoals in de steilkanten van de Dinkeloever in het Lutterzand. De dekzandrug bij Het Rutbeek is echter vanwege de internationale erkenning van de Laag van Usselo als een bijzonder aardkundig monument te beschouwen. Mede vanwege de archeologische vondsten is een groot deel van de dekzandrug een wettelijk beschermd archeologische monument. Door de strenge restricties vanuit de Monumentenwet zal de locatie in principe gevrijwaard zijn voor aantasting als gevolg van afgraving en grondbewerkingen.

In haar totaliteit is de Usseler es met de omringende boerderijen en huiskampen een van de grootste van Europa. Een aantal boerderijen zijn [rijksmonumenten](#), anderen staan op de gemeentelijke monumentenlijst. Ook de molen ([Wissinks Møl](#)) is een rijksmonument. De

Usseler es wordt sinds de jaren negentig in het midden van oost naar west doorsneden door de autoweg A35. Sinds 1999 wordt de Usseler es en het dorp Usselo concreet bedreigd door de stedelijke en industriële ontwikkeling van de gemeente Enschede. J.J. van Deinse heeft in het Twents een gedicht geschreven over de Usseler es, dat hij opgenomen heeft in zijn boek *Uit het land van katoen en heide*.

[Belangenvereniging tot behoud van de Usseler Es.](#)

De nog maagdelijke ronding van de Usseler es maar de oprukkende stad is al zichtbaar.

Harberinksweg die recht over de Usseler es verloopt.

Traditionele hobby landbouw aan de voet van de Usseler es.

Euwenoude bewoning aan de randen van de Usseler es. [Rosinkweg 2013]

Hilgenhuesweg Usseler es. [2014]

Onder de bodem van Enschede ligt op een diepte van zo'n 350 meter de Röt Formatie, die dateert van 245.000.000 jaar geleden. In 1911 werd er zout in aangetroffen. Commerciële zoutwinning vond voor het eerst plaats vanaf 1918 (in Boekelo). Toen het Twentekanaal in 1931 gegraven was, ging de fabriek naar Hengelo. In Boekelo staan nog enkele houten boortorens. Overal aan de zuidwestkant van Enschede zie je tegenwoordig rijtjes van kleine pomphuisjes die op boorputten zijn geplaatst ten behoeve van de zoutwinning. Ook op de Usseler es wordt de laatste jaren driftig naar zout geboord en met succes.

Zoutwinning Usseler es. [2014]

Oude Usselerschool momenteel een uitvaartcentrum.

9. Intratuin.

Een van de grootste tuincentra van Enschede bevindt zich in Enschede zuid aan de Achterhofweg 22.

Intratuin omschrijft zichzelf als; een organisatie met karakter, professioneel, warm en creatief. Ambitieuze en zorgvuldig. Intratuin is een levendige organisatie, waarin praktijkervaring en specialistische kennis elkaar versterken. Een hecht verband van zelfstandige ondernemers en beroepskrachten die met elkaar hard aan de weg timmeren. Een krachtige verkoopformule. Intratuin is niet voor niets marktleider, met een naamsbekendheid van bijna honderd procent

Intratuin is een landelijke keten van tuincentra met 59 vestigingen in Nederland en 5 in België. Intratuin heeft een marktaandeel van 30 procent binnen de tuincentra en met 9 procent in de gehele tuinbranche mag Intratuin zich in Nederland marktleider noemen. Alle Intratuin-vestigingen beslaan tezamen zo'n 464.000 m² ofwel zo'n 93 voetbalvelden. Op dit oppervlak werken meer dan 3.300 medewerkers, die in totaal zo'n 80.000 verschillende artikelen verkopen aan 12.500.000 klanten. Een deel van de producten behoort tot de eigen lijn. Oorspronkelijk bestond het Intratuin-merk alleen uit tuinartikelen, maar inmiddels is de collectie uitgebreid met o.a. binnen- en buitenplanten, tuinmeubelen, woonaccessoires, diervoeders, grondproducten en kerstartikelen. Het huiskmerk garandeert kwaliteit en versterkt de herkenbaarheid. Dit draagt bij aan het vertrouwen van de consument.

Bron: website Intratuin.

[Ladies Night Intratuin 2011](#)

10. Stadsveld.

In het kader van de wederopbouw en uitbereiding van de stad werd er in de jaren '50 en '60 een grote wijk tegen het Pathmos aangeplakt. Voor de oorlog waren er al enige complexen met grondgebonden erkerwoningen verzezen, na de oorlog werd deze ontwikkeling grootschalig voortgezet. Eerst met eengezinswoningen rond het in Enschede nog immer beruchte Acaciaplantsoen, tegenwoordig een dorp in de stad waar zwaksociaal en alternatief hand in hand gaan. In de zestiger jaren werden er vooral portiekflats en duplexwoningen gebouwd. Het stratenplan van de bestaande stad werd eigenlijk gewoon doorgetrokken en er werd een brede ontsluitingsweg naar de Haaksbergerstraat aangelegd. Twee gesloten bouwblokken in het midden van de wijk fungeren als winkelcentrum. Het is bijzonder hoe naadloos de vooroorlogse en naoorlogse delen van de wijk op elkaar aansluiten, geen scheidende parkzones of rondwegen die als barrière dienen zoals bij de zuid wijken het geval is. In het Stadsveld werden in de jaren '90 een flink aantal portiekflats gesloopt om plaats te maken voor laagbouw. Deze sloopwoede heeft zich intussen over alle naoorlogse wijken verspreid en is, samen met de vuurwerkcramp, verantwoordelijk voor een on-Enschedese woningnood, vooral onder studenten en starters.

De wijk Stadsveld en noord Bruggert telt ruim 1850 inwoners. [2010]

Stadsveld heeft in de periode 2000 – 2014 een ware metamorfose ondergaan

Bijzondere architectuur aan de. S.L. Louwesstraat [2013].

Renovatie van na oorlogse appartementen aan de S.L. Louwesstraat. [2013]

11. Spoorlijn Enschede – Hengelo.

[Bekijk hier de Video](#)

AV1.nl videoproducties uit Enschede heeft de 6 weken durende make-over van het stationemplacement van Enschede Centraal in een fascinerende video samengevat. Volg de werkzaamheden in de 20 minuten durende video nog een keer in fraaie opnamen, met deskundige uitleg, 3D-simulaties, animaties, netwerkplanning (bewaking voortgang), diverse time lapse-opnames en cabineritten over het nieuwe emplacement. Zie hoe vakmensen een nieuwe sporenlay-out in 6 weken laten ontstaan. Van 6 juli tot en met 18 augustus 2013: Project Groot Enschede. Het was een logistieke mega klus voor Pro Rail en de Bouwcombinatie Groot Enschede. Pro Rail vernieuwt sporen en wissels. Hierdoor zal de efficiëntie van het emplacement verbeteren en kans op vertragingen afnemen. Een bijzonderheid is het verwijderen van de betonnen funderingen van de draaischijven, waar in de vorige eeuw de stoomlocs op konden keren. Uniek is de voor het eerst toegepaste methode: eerst bovenleiding, dan pas het spoor. Dit zorgde voor aanzienlijke tijds winst. Grote hoeveelheden grind en zand moesten worden af- en aangevoerd, wat voor de nodige hoofdbrekers zorgde bij het bepalen van de opslagplaatsen. Later komt er een dikkere grindlaag, voor meer stabiliteit, toekomst zeker. In de video ziet u in vogelvlucht en in detail een groot deel van de, voor vele kijkers, bijzondere werkzaamheden en machines. De beelden zijn voorzien van commentaar door Pro Rail bouwmanager Martin de Veth.

Bouwhuis tunnel omstreeks 1970

In 1866 is het Bouwhuis tunneltje gebouwd voor aanleg van de spoorlijn Oldenzaal-Lonneker-Enschede-Boekelo-Haaksbergen. In 1972 werd de spoorlijn opgeheven en waren er slechts enkele bedrijven in het havengebied die nog gebruik maakte van deze spoorlijn. Omstreeks 1974 werd er een grote tunnel gebouwd en nadat begin van de negentiger jaren ook bedrijven in het havengebied geen gebruik meer maakte van dit spoor werd het oude tunneltje met zand volgestort en dichtgemetseld. Veel Enschedeers bewaren goede herinneringen aan de oude tunnel mede om het een belangrijk verkeersknooppunt was tussen de wijken Stadsveld en Twekkelerveld. In het verleden zijn er nog verschillende acties ondernomen om het oude tunneltje weer in oude glorie te herstellen maar dat is niet gelukt.

Huidige situatie september 2014.

In de huidige tunnel bevinden zich fraaie graffiti afbeeldingen,

Direct achter de Bouwhuis tunnel is het begin van de F35, de fietssnelweg van Enschede naar Hengelo v.v.

Totale route van de F35 fietssnelweg

Wegmarkering van de fietssnelweg.

De Fietssnelweg F35 doorkruist Twente van de Duitse grens tot aan de Sallandse Heuvelrug bij Nijverdal, via Enschede, Hengelo, Borne, Almelo en Wierden. Er zijn zijtakken gepland tussen Oldenzaal en Enschede en Almelo en Vriezenveen. Inmiddels zijn de eerste gedeeltes in Almelo opgeleverd. De verbinding Enschede - Hengelo is gerealiseerd en later moet de verbinding tussen Borne en Hengelo worden opgeleverd.

Ontsluiting voor welke steden?

De F35 heeft zowel een utilitaire als recreatieve functie. Met name op de verbindingen Enschede - Hengelo en Borne - Hengelo is de F35 een goed alternatief voor de Rijksweg A1/A35 en de provinciale wegen.

Wat zijn de verbeteringen?

De verbeteringen voor de fietser zijn te vinden in het verkorten van de reistijd en het comfort. De F35 loopt zoveel mogelijk langs het spoor, waarbij kan worden meegelift met bestaande ongelijkvloerse kruisingen. Het pad is overal ten minste vier meter breed en is overal verlicht. De herkenbaarheid wordt daarnaast gewaarborgd door aanbrengen van het F35-logo en de rode asfaltkleur.

In het oog springende zaken

De Twentse fietssnelweg kenmerkt zich met name door zijn lengte. Het gehele tracé betreft zo'n 55 kilometer en is de centrale drager in het regionale fietsnetwerk. Uitvoering vindt niet in één keer plaats, maar gefaseerd; waar mogelijk wordt meegelift met bestaande ruimtelijke ontwikkeling. Zo wordt in stadsontwikkelingsplannen van Enschede, Hengelo, Almelo en Nijverdal de F35 meteen ingetekend, om op die manier het meeliftvoordeel te waarborgen.

Mogelijk gemaakt door

De Fietssnelweg F35 is een gezamenlijk project van de stadsregio Regio Twente, in samenwerking met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hellendoorn, Hengelo, Oldenzaal, Twenterand en Wierden.

Bron: Fiets Filevrij.

12. Bedrijfsverzamelgebouw Rigtersbleek.

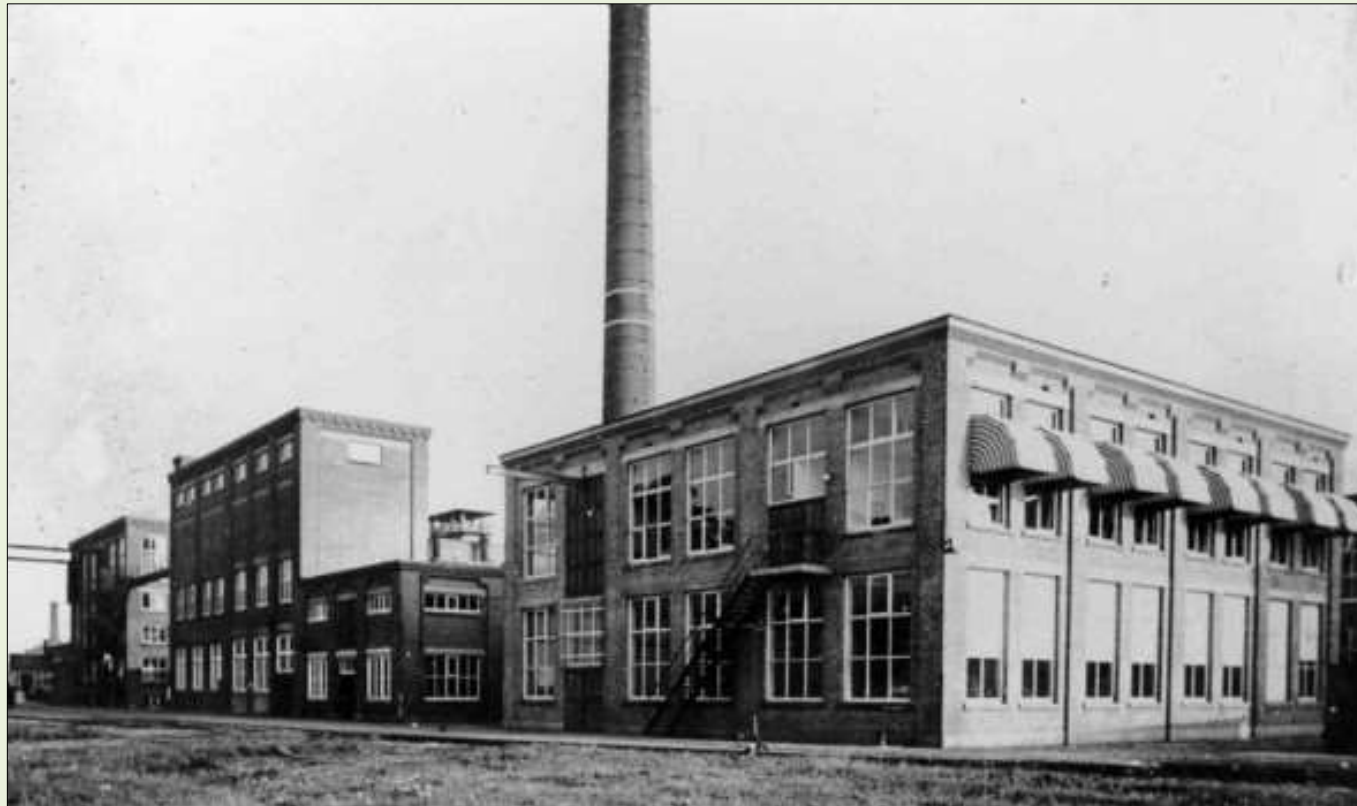
Onze reis dwars door Enschede vervolgd zijn weg via de Bouwhuistunnel naar het bedrijventerrein Rigtersbleek. Het wat rommelig aandoende bedrijventerrein heeft zich met name in de jaren 2012 tot 2014 opnieuw uitgevonden mede door de komst van nieuwe bedrijven.

Een tiental jaren geleden zijn een aantal voormalige fabriekscomplexen omgebouwd tot verschillende functies zoals voor woningbouw voor studenten, winkelvoorzieningen, kantoorgebouwen en bedrijfsverzamelgebouwen. In sommige situaties is dat zeer goed gelukt en in andere minder. Spinnenrij Oosterveld werd gebouwd in 1911 naar een ontwerp van architect Beltman. De bouwstijl is ontleend aan de Engelse fabrieks architectuur. Aan het eind van de zestiger jaren is de productie van deze textiel fabriek stopgezet.

In 2011 is de voormalige spinnenrij verbouwd tot een verzamelbedrijfsgebouw voor startende ondernemers met een totaal vloeroppervlak van 12000 m² en 95 bedrijfsunits. De gemeente Enschede heeft vanaf 2004 ruim € 12.000.000,= geïnvesteerd in deze locatie. Op 24 april 2012 heeft de gemeenteraad besloten opnieuw € 1.250.000,00 beschikbaar te stellen voor bouwkundige en installatietechnische verbetering van het gebouw. Ondanks de uitstekende

ligging ten opzichte van het centrum van Enschede, de goede parkeervoorzieningen en de regionale uitvalswegen, verloopt de verhuurbaarheid van het bedrijfsverzamelgebouw moeizaam. De gemeente Enschede is eigenaar van het fabriekscomplex en moet nog altijd financieel bijspringen voor een sluitende exploitatie van het bedrijfsverzamelgebouw. Het geeft wel aan hoe moeizaam het is om industrieel cultureel erfgoed te transformeren naar eigentijdse huisvesting voor bedrijven.

Spinnerij Oosterveld omstreeks 1960.

13. Schenkerij Watz.

Aanzicht Roessingsbleekweg.

Schenkerij Watz is een prachtige uitspanning in het lommerrijke Van Heekpark in Enschede.

De schenkerij is tot stand gekomen met steun van de vrijwilligers van de Stichting Van Heekpark Monument in de 21^e eeuw en de vele schenkers.

Laat u verwennen en geniet van de goede bediening door de cliënten en medewerkers van Avelijn. Lekker tot rust komen in het restaurant of op het terras met een kopje koffie, thee of een glas fris met heerlijk eigengemaakt gebak en verse broodjes. Of maak gebruik van de vergaderaccommodatie.

De koffie en thee zijn uiteraard fair trade. Voor onze producten en ingrediënten zoeken we samenwerking met lokale en biologische leveranciers.

14. Revalidatiecentrum Roessingh.

Roessingh

Roessingh Concern is een organisatie die met al haar onderdelen actief is in medisch specialistische revalidatiebehandeling en -zorg, wetenschappelijk onderzoek en commerciële activiteiten op het gebied van revalideren. Kortom: alles onder één dak en dat is uniek in Nederland. Roessingh Concern bestaat inmiddels meer dan 65 jaar en is de overkoepelende organisatie van verschillende onderdelen:

- Roessingh, Centrum voor Revalidatie geeft aan jong en oud de allerbeste behandeling met de modernste hulpmiddelen en nieuwste technieken en is HKZ-gecertificeerd.
- Roessingh Research and Development is het grootste wetenschappelijk onderzoeksinstituut voor revalidatietechnologie in Nederland en internationaal erkend als kennisinstituut op het gebied van revalidatietechnologie en telemedicine.
- Roessingh Revalidatie Techniek is een erkend producent van orthopedische hulpmiddelen en revalidatieartikelen.
- Roessingh Arbeid zorgt voor snelle, efficiënte en optimale re-integratie van zieke medewerkers.
- rdgKompagne is de grootste leverancier in Nederland op het gebied van communicatiehulpmiddelen voor mensen met een handicap.

Revalidatie

Roessingh, Centrum voor Revalidatie, is een top specialistisch revalidatiecentrum, dat gebruikmaakt van de modernste hulpmiddelen en nieuwste revalidatietechnieken. Daarnaast is en blijft revalidatie maatwerk. De therapeuten van Roessingh stemmen daarom de behandelingen af op de cliënt met als doel hem of haar met zijn of haar beperking zo goed mogelijk te laten functioneren.

Fysieke of psychische begeleiding

Of het nu gaat om een aangeboren beperking of beperkingen als gevolg van een ziekte of ongeluk, voor verschillende soorten revalidatie kan men bij Roessingh terecht. Onder leiding van de revalidatiearts werkt een team van deskundige behandelaars met de cliënten aan hun herstel. Zij leren hen zo goed mogelijk te bewegen om hun leven weer zo zelfstandig mogelijk en op hun eigen manier in te richten.

Van loopschool naar toonaangevende revalidatiezorg

Roessingh is in 1948 begonnen als loopschool voor oorlogsslachtoffers. In 2013 vierde Roessingh haar 65-jarig jubileum. In de afgelopen decennia is Roessingh uitgegroeid tot één van de grootste en meest toonaangevende revalidatiecentra in Nederland. Revalidatiecentrum Roessingh onderscheidt zich onder andere door haar academische status en door topklinische en top-referente revalidatiezorg met bijzondere landelijke erkenningen voor pijnrevalidatie en dwarslaesierevalidatie. Dagelijks staan 800 medewerkers klaar om de cliënten de best denkbare zorg te leveren. Roessingh staat midden in de samenleving. Het doel is om cliënten de mogelijkheid te geven weer zelfstandig te participeren in de maatschappij.

Innovatie

Revalideren is mensenwerk. Maar het is veel meer. Door wetenschappelijk onderzoek en technische innovatie komen andere technieken binnen handbereik. Nieuwe hulpmiddelen als virtual reality, robotica en telesharing bijvoorbeeld. Roessingh werkt hiervoor nauw samen met het eigen onderzoekscentrum Roessingh Research and Development en heeft onlangs het Novalab geopend waarin deze technologieën in praktijk worden gebracht.

Meer weten over Roessingh?

Bekijk de bedrijfsfilms van Roessingh.

<https://www.youtube.com/user/HetRoessingh>

15. Park de Kotten.

Direct aan de Roessingsbleekweg ligt park de Kotten waar zich een tiental appartementsgebouwen bevinden die zich min of meer een onnatuurlijke eenheid vormen met het park. Dit wooncomplex is in 1964 gebouwd en viert in 2014 dus haar 50 jarig jubileum. De appartementen hebben binnen deze parkomgeving een luxe uitstraling en zijn zeer geliefd bij zowel jongeren alsook oudere bewoners. Helaas beschikken de 10 wooncomplexen niet over een liftinstallatie.

Het Park de Kotten ligt ten noorden van de stadskern van Enschede en bestaat uit tien flatgebouwen met samen 220 appartementen. Deze flats werden in 1961 gebouwd naar ontwerp van de architecten F.J. Twijnstra, G.K. Veeze en J.T.P. Bijhouwer.

Het park kent een bijzondere geschiedenis. In de 18e eeuw was het nog een wild gebied met bebossing, weiden en beekjes. Het was er eenzaam en verlaten, er woonden alleen een paar arme boertjes. Aan deze vroegere bewoners dankt het park zijn naam. 'Kot' is afgeleid van het woord 'kate'. Volgens het zogenaamde 'markerecht', dat in de 18e eeuw in Oost-Nederland van kracht was, was een kate een arme, zelfstandige boerenplaats met stemrecht. Waarschijnlijk is het gebied 'Den Kotten' in de 18e eeuw gesticht door Otmar ten Cate, toenmalig burgemeester van Enschede. Na enkele malen van eigenaar gewisseld te zijn kwam het gebied in 1839 in bezit van de heer H.G. Blijdenstein. Na zijn overlijden verkocht zijn vrouw het terrein aan Gerhard Jannink, wiens dochter Wilhelmina met Helmich van Heek trouwde. Helmich zat in de directie van het textielconcern Van Heek & Co. Hij gaf begin 20e eeuw aan tuinarchitect Watzte de opdracht om het landgoed aan te leggen in de vorm zoals het vandaag de dag nog altijd bestaat. Ook liet hij de villa 'Den Kotten' bouwen, waar de familie in de zomermaanden verbleef. Na het overlijden van Helmich betrok zijn schoonzoon, Ludwig van Heek, de villa. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het huis gevorderd door de Duitse bezetters, na de oorlog woonde er een zevental gezinnen vanwege de woningnood. Eind jaren '50 werd de villa afgebroken, om plaats te maken voor tien portiekflats die werden gebouwd in opdracht van het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. Na de oorlog vierde het gedachtegoed van het Nieuwe Bouwen hoogtij. Nieuwe woningen werden gebouwd volgens het principe 'licht, lucht en ruimte'. Het Park de Kotten is hier een goed voorbeeld van. De functionalistisch gebouwde flats met grote ramen staan ruim in het groen. Hierdoor is het park nog altijd een prettige plek om te wonen. De woningen zijn in particulier bezit.

Bron: [Architectuurgids](#)

Luchtopname Kottenpark.

<http://www.parkdekotten.nl/>

De appartementsgebouwen zijn volledig omsloten door een parkachtige omgeving.

16. Ariënsstaete Lijsterstraat.

Ariënsstaete is een prachtig hedendaags multifunctioneel zorgcentrum met uitgebreide faciliteiten en een prettige sfeer. Er zijn 160 verzorgingshuis-appartementen en 50 appartementen voor zelfstandig wonende ouderen. Het zorgcentrum is gelegen in de nabijheid van een winkelcentrum. Er is een uitgebreid activiteiten aanbod, waaraan ouderen kunnen deelnemen. Het sfeervolle grand café/restaurant neemt een centrale plaats in binnen het woonzorgcentrum en is ook voor wijkbewoners dagelijks geopend. Deze locatie wordt beheerd door woningcorporatie Ons Huis en Ariëns Zorgpalet is verantwoordelijk voor de zorg- en dienstverlening.

Klik [HIER](#) voor een virtuele rondleiding

17. Wijk Deppenbroek.

Opvallend veel nieuwbouw in de wijk Deppenbroek sinds 2000.

De meest noordelijke wijk van de stad gelegen tussen de Vanekerstraat en Mekkelholt. Deppenbroek is een typische jaren '60 wijk. Duidelijke strookvorige opzet, portiekflats, woontorens en veel groen. Centraal in de wijk ligt het winkelcentrum dat de speerpunt is van het project dat de verloederding van Deppenbroek met stoppen. Met een voor Nederland unieke samenwerking tussen de gemeente en bedrijven als Albert Heijn en Mc Donalds wordt getracht de negatieve spiraal van werkloosheid, criminaliteit en verpaupering te doorbreken. Gemeentelijke plannen voorzien behalve in het upgraden van het winkelcentrum en gedeeltelijke sloop van de voorraad portiekflats, in het omlaag brengen van de misdaadcijfers onder de talrijke Marokkaanse jongeren. Hier en daar is in de wijk al nieuwbouw gepleegd, het karakter blijft echter overwegend jaren '60.

Bron: Enschede-Stad.nl

18. Kinderboerderij Noord.

Aan de rand van Enschede, waar de stad overgaat in akkers en weiden, ligt één van de mooiste kinderboerderijen van Twente: Kinderboerderij Noord. De kinderboerderij heeft een oppervlakte van wel twee hectare. Er wonen grote dieren zoals koeien, hangbuikzwijntjes, ezels, lama's, herten, schapen en geiten. In de vijver zwemmen watervogels en in het kippenhok zijn de legkippen te vinden. De volières zitten vol met kleurrijke en vrolijk fluitende vogeltjes. Er zijn ook verschillende knaagdieren te vinden, zoals konijnen, cavia's, chinchilla's en degoe's. Op het terrein zijn naast een aantal stallen, volières en weiden met dieren, ook een vijver, boomgaard, een terrein met groentetuinen en een speelterrein te vinden. Ook is er het oude woonhuis, dat al meer dan dertig jaar wordt bewoond

door een familie met hart voor de boerderij. De kinderboerderij is sinds 1975 in handen van een particuliere stichting die haar inkomsten verwerft uit huur, pacht, donaties, subsidies, sponsors en verkoop van voer en boerderijproducten. Bestuursleden zijn vrijwilligers die grotendeels afkomstig zijn uit de wijk. Het dagelijks werk wordt gedaan door twee ervaren beroepskrachten die daarvoor worden bijgestaan door een groot aantal vrijwilligers en stagiaires van lokale scholen.

Bron: website Kinderboerderij Noord

19. Theehuis Sprakel in 't Bos.

Aan de rand van het voormalige Zuidkamp van de vliegbasis Twente bevindt zich het Theehuis Sprakel in 't Bos. Het theehuis is gelegen aan verschillende fietsroutes in het buitengebied van Enschede. De nostalgische inrichting van het Theehuis ademt de sfeer van weleer.

20. Zuidkamp vliegbasis Twente.

Hoofdingang Zuidkamp voormalige vliegbasis Twente 2014.

Zuidkamp, een gebied van ongeveer 47 ha. groot, ligt twee kilometer ten zuiden van Centrum. Dit terrein werd door de Duitse bezetter vanaf oktober 1940 aangelegd op het voormalige terrein van Erve 't Overmaet voor het personeel en de administratie van de op het vliegveld gestationeerde eenheden.

Landschap, Zuidkamp kenmerkt zich door een landelijke opzet, waarin de gebouwen ogenschijnlijk willekeurig verspreid staan. Hierdoor ontstaat de indruk van een Twentse buurtschap, afgewisseld met Twents landgoed. Het oude erf van 't Overmaet is in de aanleg niet meer direct herkenbaar. De structuur van het essenkampenlandschap is echter herkenbaar gebleven, zowel binnen als buiten de omheining.

Alleen door de aanwezigheid van een hoog hek is duidelijk dat Zuidkamp is afgesloten van de omgeving. Een visuele relatie is overal aanwezig.

Een groot deel van de (woon)bebouwing voegt zich als vanzelf in het omringende bos en draagt bij aan het landgoedkarakter. Dit wordt versterkt door de afwisselende en rijke ondergroei en door de aanwezigheid van rododendrons, hulst en enkele sparrenbosjes.

Een groot deel van de wegen wordt begeleid door beplanting in rijen van eiken, beuken of kastanjes.

Ais essen kampenlandschap heeft de Zuidkamp een bijzondere kwaliteit; landbouwkundige vernieuwingen hebben hier niet plaatsgevonden, dus het landschap is zeer kleinschalig gebleven.

Een aantal 'erven' bestaat uit loodsen en andere grotere gebouwen, die hebben gediend als opslagruimte. Vaak zijn hier grote oppervlakten asfalt of andere verharding aanwezig. Ook deze erven worden omgeven door veel opgaande beplanting en zijn over het algemeen als vanzelfsprekend opgenomen in de omgeving. Er is weinig sierbeplanting aanwezig.

Op een aantal plaatsen is meer openheid te vinden: ter plekke van de sportvelden en rondom de nieuwere gebouwen in de vorm van een uitgebreide parkeerplaats. Bron: Oversticht. / <http://www.vaneker.nl/>

Voormalige Appelplaats en bureau voeding..

Voormalige eetzaal + centrale keuken voor manschappen.

21. N 733 weg van Enschede naar Oldenzaal.

Als u per fiets of auto vanuit Enschede naar Lonneker of in de richting van Oldenzaal rijdt, dan realiseert u zich waarschijnlijk niet dat deze weg nog geen 150 jaar oud is. Hoe liepen vroeger de wegen van en naar Lonneker?

De grote wegen gingen vroeger over hoge gedeelten en langs essen, boerenerven, maar nooit liep zo'n weg door een es. Wel liep soms een kerkpad door een es. De oude hoofdweg nu liep van de stad Oldenzaal door Zuid Berghuizen richting Lonnekerberg, langs het erve Strootman. Strootman woonde destijds enkele tientallen meters ten oosten van de plaats waar nu de verkeerstoren van de vliegbasis staat. Vandaar ging het langs het erve Roolvink, langs de Roolvink es, over de Esbeek bij het erve Bekkinghof, dat vroeger lag op de hoek van de Vliegveldweg - Vergertweg. Verder langs de Lonneker es en het 'Hilgenhuuske' (waarover een volgende keer) richting 't Sprakel, langs de Hegeboer naar het Voortman en zo in de richting van stad Enschede.

Van Enschede uit liep een weg naar Losser over de Laares, langs erve Lobbenslag, thans opgenomen in het landgoed Stokhorst (Stokhorst: Ooievaarsnest). Deze weg splitste zich bij de handwijzer (de splitsing Losser van nu) in de richting Lonneker via het Bouwhuis en Het Amelink over de Demmer naar Wegman. Achter Wegman, het nu geasfalteerde straatje van de Dorpsstraat naar bloemisterij Engbers liep de Zommerdiek. Het woord zegt het al; deze weg ging door broek en ven, liep door de plaats waar zich nu de 'kleigaten van Smulders' bevinden en kwam ter hoogte van de Lonneker Berg op de tegenwoordige Bergweg, liep vervolgens langs de Hoge Munnink en de Bergwanner in de richting Oldenzaal.

Door de gemeente Lonneker werd in 1841 een nieuwe weg aanbesteed. De tegenwoordige Oldenzaalsestraat kwam in 1843 gereed en bestond uit een grindweg van 2.75 meter breed. In 1844 is het eerste tolhuis gereed en van toen af werd er tol geheven.

Dit eerste Tolhuis stond ong. 400 m. ten noorden van de tegenwoordige Wegmanstraat, waar de weg over de Esbeek gaat. Later is het Tolhuis verplaatst in de richting van het dorp. Het heeft gestaan op de plaats waar nu de fam. Nijhof woont, hoek Dorpsstraat bij bakker Baveld. De volgende families waren achtereenvolgens nu met het innen van de tolgelden belast: Morsman, Beukerink, en Nijkamp.

Enkele prijzen omstreeks 1900: een beladen mallejan + paard; 20 cent; elk paard meer: 10 cent; twee of meer aaneengekoppelde wagens: 5 cent per wielstel; een kudde schapen of varkens van meer dan vijftig stuks 50 cent. Vrijgesteld waren wagens van het Koninklijk Huis, postkoetsen, wagens die wegenbouwmateriaal vervoerden en wagens van landbouwers uit de buurt die op weg waren hun eigen grond te bereiken. Ging men naar de markt dan moesten laatstgenoemden wel tol betalen. De tol-inkomsten waren in het najaar het hoogst. Dit kwam doordat de boeren rond Oldenzaal hun oogst (boeskool, aardappelen) in Enschede gingen uitventen.

De tol werd in 1911 opgeheven.

Om de tolgelden te ontduiken gingen heel wat boeren van de Tol de Meijerinksweg in en namen dan links een klein pad. Wist u dat door deze wegenbelasting ontduikers de Nieuwe Dijk is ontstaan?

Bron: Herman Engbers

23 De Kleigaten van Smulders.

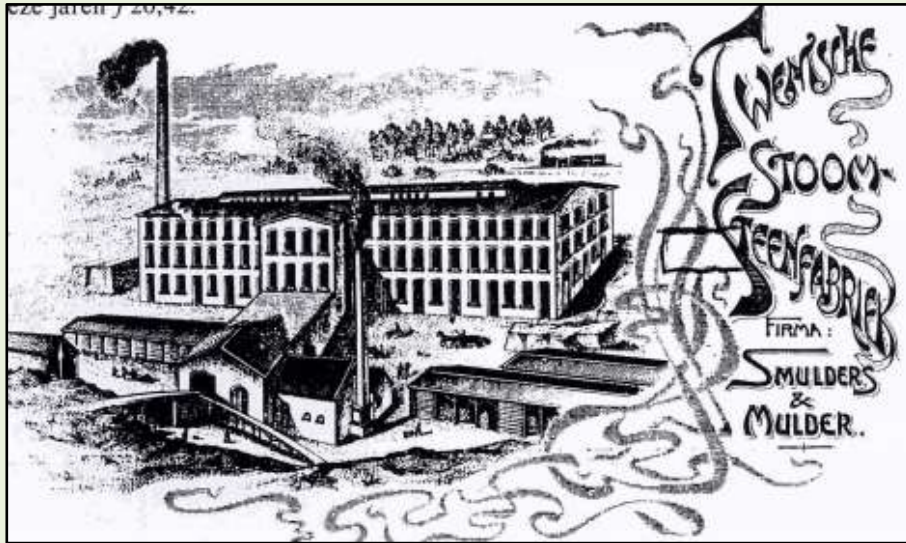

Op het kruispunt van de Bergweg en de Oude Deventerweg liggen de drie Kleigaten van Smulders. Deze plassen die tot wel 17 meter diep zijn, zijn ontstaan bij de winning van klei ten behoeve van de productie van bakstenen voor de Twentse Stoomfabriek Smulders en Mulder . Men heeft hier tertiaire zeeklei afgegraven voor rode baksteen.

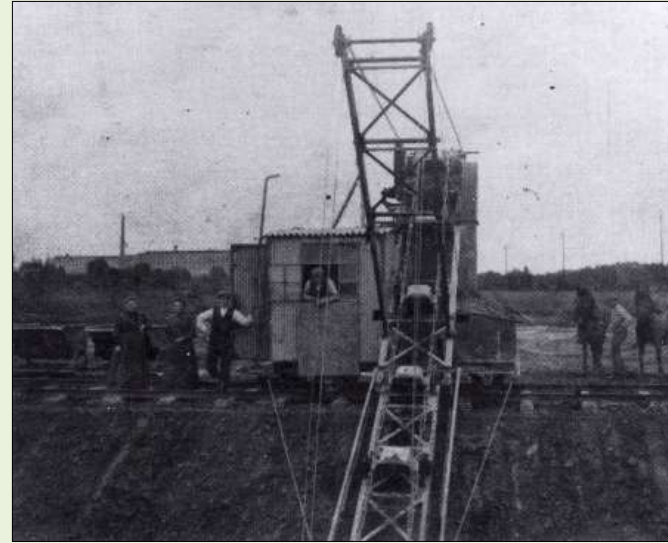
Direct achter de kleigaten bevindt zich de Lonnekerberg een natuurgebied met een oppervlakte van 141 hectare dat onder beheer van Landschap Overijssel staat.

Al vanaf 2004 wordt met enige regelmaat onderzoek gedaan naar projectielen die hier in de laatste fase van de tweede wereldoorlog door de Duitsers zijn gedumpt. In 2002 ontplofte een landmijn in een van de vijvers. In 2005 is met een gepantserde kraan de bodem van de vijver afgegraven en in 2014 zijn wederom nieuwe explosieven gevonden.

De Kleigaten van Smulders zijn visvijvers van VIOS en aan de overs zijn dan ook regelmatig vissers te vinden.

Briefhoofd van de Twentse Stoom – steenfabriek.

De baggermachine die de klei omhoog bracht.

De gronden bekend als de Puttenkamp en de Kotkamp herbergen aan de oppervlakte gemakkelijke winbare keileem. Keileem werd aanvankelijk vooral benut ter bevestiging van vloeren en huiswanden en het vervaardigen van eenvoudig aardewerk. De oude naam 'Puttenkamp' wijst op het van vroeg af aan in gebruik zijn van deze hooggelegen gronden voor de kleiwinning.

Vanaf 1648 vindt er in deze omgeving een meer professionele kleiwinning en klei-verwerking plaats. Met de vestiging in 1873 van een revolutionaire ringoven van het type Hoffmann op het terrein gelegen op de hoek Oldenzaalsestraat /Kotkampweg ontplooidde zich een steenbakkersindustrie met bedrijven als Ten Cate, Schreurs en Robers. Nog altijd vindt men er de laaggelegen (afgegraven) gronden langs de Oldenzaalsestraat ter hoogte van het Pot en die op het Schreurserve alsmede een aantal kleigaten, waaronder de Roberskom.

24 De Broamberg / Prins Bernardpark.

ME 110 Nachtjager.

Tijdens de tweede wereldoorlog heeft Vliegveld Twente als militair vliegveld een turbulente periode gehad. In de zomer van 1940 arriveerde de Duitse 'Bauleitung' op het vliegveld om met de wederopbouw te beginnen. De arbeidskrachten werden van heinde en ver gehaald, zo waren er eind 1940 ruim 6000 Hollandse arbeiders werkzaam en was er 1586 hectare opgeëist voor de aanleg drie verharde startbanen van klinkers, zoals dat elders ook gebeurde.

Ook werden er 55 hangars, bunkers, opslagruimten en werkplaatsen gebouwd en kwam er een kampement voor het vliegveldpersoneel, het voormalige Zuidkamp. Aan de noordkant van de basis kwam aan de Bergweg een kampement, plaatselijk bekend als de Broamberg. Hier was ook de hoofdingang naar het vliegveld. De hier vlakbij gelegen steenfabriek werd het eindpunt van het buurtspoorlijntje, dat door de Duitsers vanaf station Enschede-Noord was afgetakt en zo het vliegveld kon voorzien van alles wat benodigd was. Men kan zeggen dat hier het 3e Bommenlijntje het licht zag. Als onderdeel van de voorbereiding voor het opereren met de ME-163 raketvliegtuig werd vlak bij deze steenfabriek medio 1944 een brandstofopslagplaats ingericht voor de zeer brandbare "c en TStoff" ten behoeve van dit vliegtuig. Hoewel daar duidelijke plannen voor bestonden, is ervan deze plannen niets terecht gekomen. Het gonsde in de omgeving wel van allerlei geruchten over "Spritzbommen" en "gaskelders".

Prins Bernardpark.

Na de tweede wereldoorlog is de vliegbasis gereed gemaakt voor militair gebruik en werd het Prins Bernardpark ingericht als officiersverblijf met onder andere een officiersmess PBK 14, legeringsgebouwen en een entreegebouw met een cellencomplex.

Tegenwoordig is de officiersmess een horecabedrijf met verschillende uitgaansfuncties.

Voormalige gebouwen van vliegveld Twente nu geschikt voor wonen op het Prins Bernard Park.

25. Lonnekerberg.

Herfst 2014 op de Lonnekerberg.

De meanderende Juffer beek stroomt lieflijk door de bijzondere natuur van De Lonnekerberg. Een berg van zo'n 60 meter hoog, onderdeel van het stuwwalcomplex Enschede - Oldenzaal. Kom genieten van de rust en van al het leven in dit bijzondere gebied. Een bonte verzameling van uitheemse naaldbomen vind je in het oude 'houtproductiebos'. Kilometers rabatten (wallen met bomen, en geulen voor afwatering) liggen hier rustig naast elkaar. Langzaam maar verandert het productiebos door een aangepast beheer in een natuurlijker, gevarieerder bos met steeds meer verschillende soorten planten en dieren. Een oase van rust met ook nog enkele bronnen die als parels in dit landschap liggen. De Lonnekerberg vormt samen met het Hof van Espelo, De Wildernis, het Lonnekermeer en 't Holthuis een gordel van natuurterreinen tussen Oldenzaal, Enschede en Hengelo.

De Lonnekerberg een natuurgebied met een oppervlakte van 141 hectare dat onder beheer van Landschap Overijssel staat. Aanvankelijk was de heuvel begroeid met heide en werd afgegraasd met behulp van schapen. Aan het eind van de 19e eeuw beplante de textielabrikant Albert Jan Blijdenstein de heuvel met naaldbomen. Blijdenstein had de heuvel in bezit gekregen door van verschillende boeren grond aan te kopen. De rabatten (verhoogde kweekbedden) ten behoeve van de aanplant van de jonge naaldbomen kenden een totale lengte van 320 kilometer. Blijdenstein liet zich na zijn dood op de heuvel begraven. Een deel van zijn familie volgde dit voorbeeld.

26. Golfbaan Het rijk van Sybrook.

Opvallend gastvrij en bijzonder mooi: Golfbaan Het Rijk van Sybrook heeft alles waar Twente trots op is. De volwassen 27-holes golfbaan ligt op een oud landgoed in een bosrijk gebied. Verschillende holes bieden uitzicht op een typisch Twents coulisselandschap terwijl andere omsloten worden door prachtige bospercelen. In de baan zijn uitdagende waterpartijen geïntegreerd die geregeld in uw spel komen en volgroeide rododendrons vormen een lust voor het oog in bloeitijd. Vanuit het gezellige clubhuis heeft u een mooi uitzicht op de golfbaan en de schitterende natuur. De golfbaan van Het Rijk van Sybrook bestaat uit drie lussen van ieder negen holes. Door steeds twee lussen te combineren kunnen drie verschillende rondes van 18 holes gespeeld worden. De driving range ligt bij het clubhuis en biedt voldoende gelegenheid om te oefenen. De driving range is dagelijks geopend. Het karakteristieke clubhuis van Het Rijk van Sybrook biedt onder andere plaats aan een sfeervolle lounge, ontvangstruimten, een restaurant en een golf shop.

27. Wiggersbosweg.

De tocht vanaf de Rutbeekweg met een rechte lijn naar de Wiggersbosweg eindigt in het coulisselandschap waardoor Twente en ook Enschede zo bekend zijn. In de directe omgeving van ons eindpunt is de Oldenzaalsestraat [N73] en de Rijkssnelweg [A1] die een direct verbinding vormt naar Duitsland en de Randstad. Ze zijn de verkeersaders die voor de Twentse steden van essentieel belang zijn voor de verdere economische ontwikkeling. De diversiteit van infrastructuur, natuur en stedelijke bebouwing is opvallend voor een stad als Enschede die met ruim 160.000 inwoners een belangrijke functie vervult binnen de regio Twente

Karakteristieke landschappen boerderijen en waardevol cultureel erfgoed zijn wij op onze weg dwars door Enschede tegengekomen. Private eigendommen die in opperste staat van onderhoud verkeren. Ze vormen een onmiskenbaar beeld van diversiteit en historie die op veel plaatsen in Enschede nog behouden is. Ofschoon de economische crises de onstuitbare drang tot expansie enigszins heeft tegengehouden blijft het collectieve geweten knagen aan bijvoorbeeld de Usseler es als uniek gebied dat volgens velen in Enschede onaangetast moet blijven. Toch zijn ons kennelijk nog onvoldoende bewust van het feit dat wij als rentmeesters van landschap en cultureel erfgoed de verantwoordelijkheid dragen om uiterst voorzichtig te zijn met al te drastische ingrepen in het landschap, de natuur of cultureel erfgoed.

Laten we zuinig zijn op wat we hebben en koesteren wat waardevol is voor Enschede.

Enschede speelt volgens ons nog te weinig in op de toeristische kwaliteiten waarover het beschikt. De variatie van natuur, stedelijke ontwikkeling en cultureel erfgoed maken Enschede om het maar eens op z'n Twents te zeggen tot een unique selling point. De recente en toekomstige ontwikkeling van de hotel accommodatie in het centrum van Enschede en aan de A 35 kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het toerisme van Enschede.

Wij adviseren de toeristische sector in samenwerking met de gemeente Enschede plannen te ontwikkelen om Enschede nog meer interessant te maken voor meerdaags toerisme. Ook de Euregio kan daarbij een niet onbelangrijke rol spelen.

Voor de gemeente Enschede voldoende reden om onze culturele kroonjuwelen zorgvuldig te bewaken en te ontwikkelen. Maar ook hier zien wij moeizame ontwikkelingen bijvoorbeeld voor de herbestemming van de vliegbasis Twente en het gebrek aan geld om twaalf waardevolle gebouwen in Enschede als "niet monument" te verklaren. Wij hebben in Enschede niet alleen gebrek aan geld maar vooral gebrek aan visie en creativiteit om dat wat waardevol is te koesteren voor ons nageslacht. Goed rentmeesterschap vraagt nu eenmaal om politieke c.q. financiële prioriteitstelling en [eco] toerisme kan voor Enschede een belangrijke aanjager zijn voor de toekomstige economische ontwikkeling van Enschede.

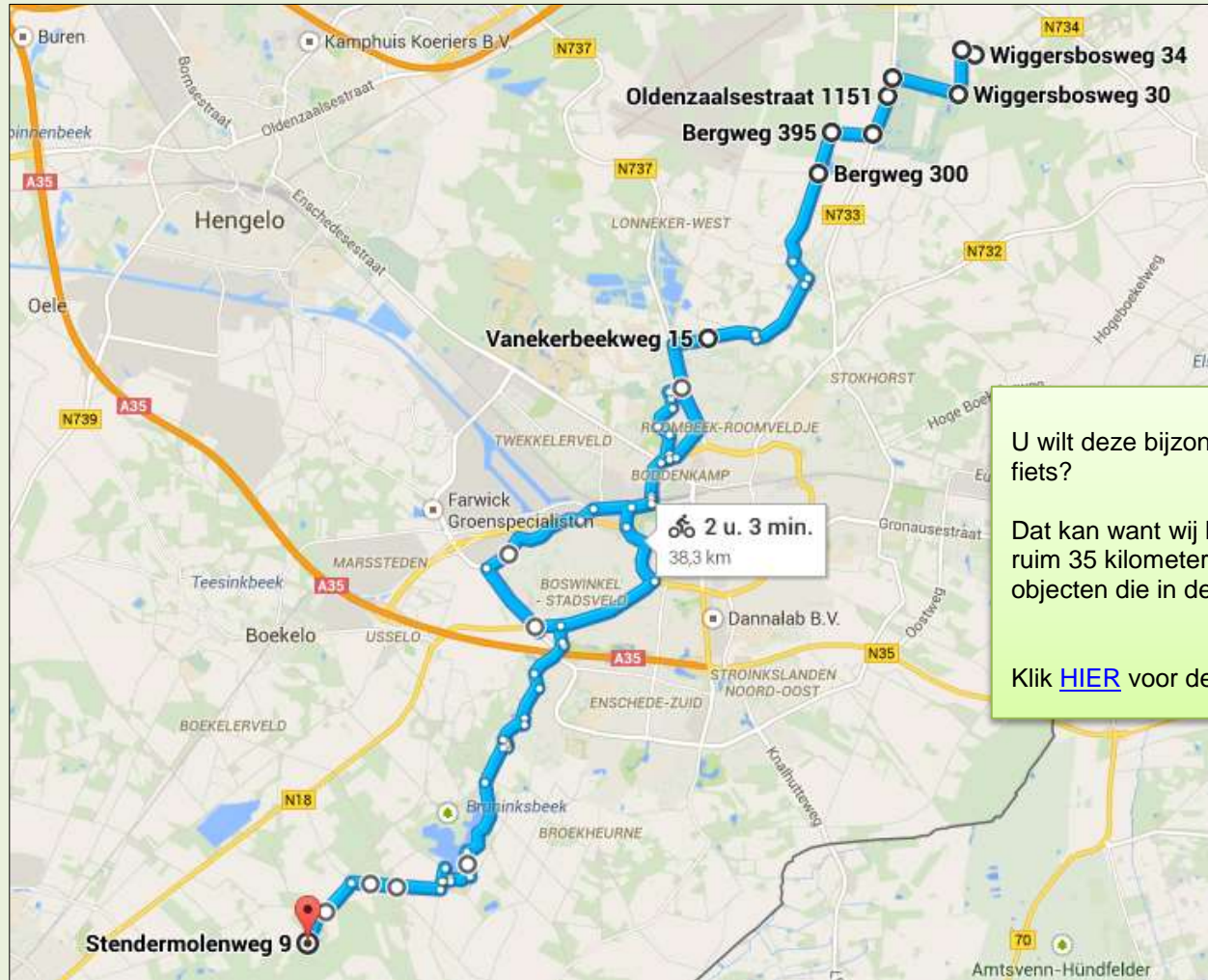
Oude boerderij aan de Berenbroeksweg. [gemeentelijk monument]

27. Bron vermelding;

- Landschap Overijssel.
- Gemeente Enschede.
- Golfbaan het rijk van Sybrook.
- Sliepsteen..
- Architectuurgids.
- Park de Kotten.
- Fiets File vrij.
- Belangenvereniging tot behoud van de Usseler Es.
- Revalidatiecentrum Het Roessingh.
- Herman Engbers. [Hoofdstuk 21]
- Belangen vereniging tot behoud van de Usseler Es.
- Intratuin.
- Ariens Zorgpalet Enschede.
- Beleidsstukken buitengebied gemeente Enschede.
- Regio Twente,
- Pro Rail.
- Av1 Video producties.
- Landschap Overijssel.

Websites.

- <http://www.forelderij.nl>
- <http://www.docenschede.dierenbescherming.nl/>
- <http://www.vaneker.nl>
- <http://www.roessingh.nl>
- <http://www.ostana.nl>
- <http://www.intratuin.nl>
- <http://www.gemeenteenschede.nl>
- <http://www.landschapoverijssel.nl>
- <http://www.cultureelerfgoedenschede.nl>
- <http://www.theehuisprakelinhetbos.nl>
- <http://www.hetrutbeek.nl>

U wilt deze bijzondere plaatsen zelf ontdekken per fiets?

Dat kan want wij hebben voor u een fietstocht van ruim 35 kilometer uitgezet langs de belangrijkste objecten die in deze presentatie zijn vermeld.

Klik [HIER](#) voor de route.